

Чланак 65. ставак 3. — информације о начину утврђивања, у складу с националним правом, učinaka судских одлука из чланка 65. ставка 2. Уредбе

О парници се обавијештава трећа особа, која није странка у спору, ради упознавања с чињеницом да се води парница о спору у којем одлука може имати посредан правни učinak и на обавијештеност. Ако туžilac или тузеник требају трећу особу обавијештити о започетој парници, да би се тиме засновао ставовити грађанскоправни učinak, они могу, све док се парница правомоћно не доврши, то учинити поднеском преко парничног суда, у којем ће навести разлог обавијести и у какву се станју налази парница. Странка која је трећу особу обавијестила о парници не може због тога тражити прекид отпочете парнице, продужење рокова или одгоду роčiшта.

Трећа особа која има правни интерес да једна од странака успије у парници може се, али не мора, придружити тој странци. Ако се одлучи умјешати, изјаву о мјешању може дати на роčiшту или у писаном поднеску који се доставља објема странкама. Трећа особа која ступа у парницу не постаје странка у поступку, већ стјеће статус умјешача који мора primitи парницу у онем станју у каквом се налази у тренутку када се умјеша у парницу, а његове радње не смију бити у супротности с радњама подузетим од странке којој се придружио.

Хрватско право познаје три категорије умјешача: обичног умјешача, умјешача с положајем јединственог супарничара (правни učinak presude се односи и на умјешача једнако као и на парничну странку) и умјешача sui generis (мјешање државног одвјетника и центра за социјалну skrb у парницу). У случају да није наведено о којем умјешачу је ријеч претпоставља се да се ради о обичном умјешачу.

Правомоћна presuda која је donesena у парници о којој је трећа особа обавијештена или у којој је судјеловала као умјешач производи према нjoj специфичан правни učinak који се обично назива интервенијски ефект, који ове особе могу од себе отклонити успјешним истичањем приговора *male gesti vel conducti processu*. Наиме, ако се против треће особе, која је обавијештена или која је као умјешач судјеловала у спору о којем је обавијештена, покрене нова парница, у тој новој парници трећа особа која је обавијештена или је бивши умјешач, при регулирању својих спорних односа са странком којој се у ранијој парници придружила, неће моћи тврдити да спор, онако како је тјеком тог поступка изложен суду, није правилно ријешен, но правомоћна presuda не дјелује према умјешачу апсолутно.

Наиме, ако је странка подузимала процесне радње за које је знала да погоршавају њен процесни положај или које је пропуштала подузимати процесне радње иако је знала да би њима, с обзиром на аргументе којим је располагала, могла побољшати свој процесни положај, или ако је наћелно повољним процесним радњама свог умјешача одузимала процесно значење опозивајући их или подузимајући радње које су с њима у супротности, правомоћној presudi раније donesenoј у спору између странке којој се умјешач био придружио и њеног противника може се osporiti интервенијски ефект у односу на бившег умјешача.

У случају када је умјешачу било омогућено да у парници подузима све радње погодне да помогну побједи странке којој се придружио и када је странка лојално водила парницу (с обзиром на станје спора у вријеме ступања умјешача у парницу, умјешач је био спријечен подузети радње које би dovele до повољнијег ishoda спора, односно ако такве радње, за могућност његовог подузимања умјешач није знао, сама странка није подузела намјерно или из грубе непажње). Postojanje тих претпоставки presumira се све док се у поводу приговора бившег умјешача не утврди супротно.

У случају када је умјешачу било омогућено да у парници подузима све радње погодне да помогну побједи странке којој се придружио и када је странка лојално водила парницу (с обзиром на станје спора у вријеме ступања умјешача у парницу, умјешач је био спријечен подузети радње које би dovele до повољнијег ishoda спора, односно ако такве радње, за могућност његовог подузимања умјешач није знао, сама странка није подузела намјерно или из грубе непажње). Postojanje тих претпоставки presumira се све док се у поводу приговора бившег умјешача не утврди супротно.

Posljedice обавијештавања су процесне и грађанскоправне природе. Странка која је обавијештавање извршила може се у накнадној парници против обавијештеност позвати на tzv. интервенијски ефект правомоћне presude без обзира је ли се трећа особа stupila у парницу као умјешач или не (на примјер: ако је штетник propustio судјеловати као умјешач у парници између оштећеника и осигуратеља, иако га је осигуратељ позвао да се умјеша у парницу, не може у regresној парници коју против њега води осигуратељ истичати приговоре које је mogao истичати у парници вођеној између осигуратеља и оштећеника). Обавијештавање је relevantно и за прекид zastarjevanja, прекид dospelosti и за ostvarivanje заhtjeva за odgovornost због nedostatka ствари.

Обавијест треће особе о парници не утјеће на однос између треће особе која је о тој парници обавијештена и противника странке којој се умјешач придружио, осим у ситуацији кад је трећа особа одлучила да се парници придружи као умјешач.

Чланак 74. — opis националних pravila и postupaka у vezi с извршењем

Postupak извршења (ovrhe) у Republici Hrvatskoј reguliran је одредбама Ovrшног zakona („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17; dalje у tekstu: OZ).

Navedenim zakonom uređen је postupak по којему судови provode prisilno ostvarenje tražbina на temelju ovršnih isprava (ovršni postupak). У поступку provedbe ovrhe судјелују и Financijska agencija - правна особа која provodi ovrhu према одредбама OZ-a и zakona којим се uređuje provedba ovrhe на novćanim sredstvima, poslodavci, Hrvatski zavod за mirovinsko osiguranje, те друга zakonom predviđena tijela.

Općinski судови stvarно су nadležni одређивати ovrhu, осим ако рјешавање тих предмета није изријеком povjereno другом суду, тјелу или особи. Судови nadležni одређивати ovrhu овлашћени су поступати и у поводу правних lijekova поднесених против рјешења о оврси те других одлука које су donijeli у поводу приједлога за ovrhu. Mjesna nadležnost одређена OZ-ом је искључива (npr. за одлучивање о приједлогу за ovrhu на nekretnini и за provedbu те ovrhe mjesно је nadležan суд на њим се подручју nekretnina налази).

Ovršni postupak у првом и другом ступњу води и одлуке donosi судac појединac, ако OZ-ом није одређено да postupak води и одлуке donosi јавни билжењик.

Postupak pokreće ovrhovoditelj podnoшењем приједлога за ovrhu на temelju ovršne isprave nadležном суду. Iznimka од овог pravila постоји када ovrhovoditelj подноси Financijskoј agenciji (FINA) zahtjev за изравну naplatu на temelju ovršne isprave (npr. правомоћне sudske presude). Ovo је dopušteno само у случају када се ради о оврси на novćаној tražbini ovršenika (изравна naplata novćane tražbine). Tada FINA не donosi рјешење о оврси, већ примјерак ovrhovoditeljevog заhtjeva са свим подацима доставља ovršeniku.

Predmet ovrhe су ствари и права на којима се по zakonu може provesti ovrha ради ostvarenja tražbine. Sredstva ovrhe су ovršne радње, односно радње osiguranja или sustav takvih радњи којима се по zakonu tražbina prisilno ostvaruje или osigurava.

Sud одређује ovrhu оним sredstvom и на оним предметима који су наведени у ovršном приједлогу. Ако је predloženo више sredstava или више предмета ovrhe, суд ће, на приједлог ovršenika, ograničiti ovrhu само на нека од тих sredstava, односно предмета, ако су dovoljni за ostvarenje tražbine.

Може ли нека ствар или неко право бити предмет ovrhe, односно је ли ovrha на некој ствари или праву ograniчена, ocjenjuje се с обзиром на околности које су postojale у вријеме podношења ovrшног приједлога.

Člankom 212. OZ-a propisana su posebna pravila o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koja su izuzeta od ovrhe ili na kojima je ovrha ograničena, dok su člancima 241. i 242. OZ-a propisana posebna pravila o izuzimanju i ograničenju ovrhe kod imovine pravnih osoba. Jedno od osnovnih načela ovršnog postupka propisuje da je sud pri provedbi ovrhe i osiguranja dužan paziti na dostojanstvo ovršenika te na to da ovrha za njega bude što manje nepovoljna. Protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju može se izjaviti žalba, ako OZ-om nije drukčije određeno. Pravodobna i dopuštena žalba protiv sudskog rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave ne odgađa provedbu ovrhe. Žalba se izjavljuje u roku od osam dana od dostave prvostupanjskoga rješenja, ako OZ-om nije drukčije određeno, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri dana.

Sve tražbine koje su utvrđene pravomoćnom sudskom odlukom ili odlukom drugoga nadležnog tijela javne vlasti, ili nagodbom pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, odnosno javnobilježničkim aktom, zastarijevaju za deset godina, pa i one za koja zakon inače predviđa kraći rok zastare.

Tražbine koje nisu utvrđene pravomoćnom sudskom odlukom ili odlukom drugoga nadležnog tijela javne vlasti, ili nagodbom pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, odnosno javnobilježničkim aktom, zastarijevaju za pet godina ako zakonom nije određen neki drugi rok zastare.

Tražbine povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima, pa bilo da se radi o sporednim povremenim tražbinama, kao što je tražbina kamata, bilo da se radi o takvim povremenim tražbinama u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je tražbina uzdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakoga pojedinog davanja. Isto vrijedi za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuju glavnica i kamate, ali ne vrijedi za otplate u obrocima i druga djelomična ispunjenja.

Pravo iz kojega proistječu povremene tražbine zastarijeva za pet godina, računajući od dospelosti najstarije neispunjene tražbine. Ne može zastarjeti pravo na uzdržavanje određeno zakonom.

Međusobne tražbine iz trgovačkih ugovora o prometu robe i usluga, odnosno ugovora koje sklope trgovac i osoba javnog prava o prometu robe i usluga te tražbine naknade za izdatke učinjene u vezi s tim ugovorima zastarijevaju za tri godine. Zastara teče odvojeno za svaku isporuku robe, izvršeni rad ili uslugu. Tražbina zakupnine i najamnine, bilo da je određeno da se plaća povremeno, bilo u jednom ukupnom iznosu, zastarijeva za tri godine. Tražbina naknade štete zastarijeva za tri godine otkad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila. U svakom slučaju ta tražbina zastarijeva za pet godina otkad je šteta nastala. Kad je šteta prouzročena kaznenim djelom, a za kazneni progon je predviđen dulji rok zastare, zahtjev za naknadu štete prema odgovornoj osobi zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastaru kaznenog progona.

Nakon proteka roka od godine dana zastarijevaju tražbine za isporučenu električnu i toplinsku energiju, plin, vodu, za dimnjačarske usluge i za održavanje čistoće, kad je usluga obavljena za potrebe kućanstva, radiopostaje i radiotelevizijske postaje za uporabu radioprijamnika i televizijskog prijarnika, pošte, telegrafa i telefona za uporabu telefona i poštanskih pretinaca te druge njihove tražbine koje se naplaćuju u tromjesečnim ili kraćim rokovima, tražbina pretplate na povremene tiskovine, računajući od isteka vremena za koje je tiskovina naručena.

Tražbine ugovaratelja osiguranja, odnosno treće osobe iz ugovora o osiguranju života zastarijevaju za pet, a iz ostalih ugovora o osiguranju za tri godine, računajući od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je tražbina nastala. Tražbine osiguratelja iz ugovora o osiguranju zastarijevaju za tri godine. Zastara tražbine koja pripada osiguratelju prema trećoj osobi odgovornoj za nastupanje osiguranog slučaja počinje teći kad i zastara tražbine osiguranika prema toj osobi i navršava se u istom roku.

Članak 75. točka (a) — imena i kontaktni podaci sudova kojima se sukladno članku 36. stavku 2., članku 45. stavku 4. i članku 47. stavku 1. podnose zahtjevi
U Republici Hrvatskoj zahtjevi se podnose nadležnim općinskim sudovima u građanskim stvarima i nadležnim trgovačkim sudovima u trgovačkim stvarima. Svi općinski sudovi nadležni su odlučivati o priznavanju i izvršenju odluka stranih sudova.

Članak 75. točka (b) — imena i kontaktni podaci sudova kojima se sukladno članku 49. stavku 2. podnosi pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za odbijanje izvršenja

Pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za odbijanje izvršenja u Republici Hrvatskoj podnosi se županijskom sudu preko nadležnog općinskog suda u građanskim stvarima i Visokom trgovačkom sudu preko nadležnog trgovačkog suda u trgovačkim stvarima.

Kliknite na poveznicu u nastavku za pregled svih nadležnih tijela povezanih s ovim člankom.

Popis nadležnih tijela

Članak 75. točka (c) — imena i kontaktni podaci sudova kojima se sukladno članku 50. podnosi daljnji pravni lijek

Sukladno važećem nacionalnom zakonodavstvu ne postoje sudovi kojima se podnosi daljnji pravni lijek.

Članak 75. točka (d) — jezici prihvatljivi za prijevode potvrda koje se odnose na sudske odluke, vjerodostojne isprave i sudske nagodbe

Nije primjenjivo.

Članak 76. stavak 1. točka (a) — pravila o nadležnosti iz članka 5. stavka 2. i članka 6. stavka 2. Uredbe

U pogledu nadležnosti u građanskim i trgovačkim stvarima čl. 46. Zakona o međunarodnom privatnom pravu (NN 101/17), koji je na snazi od 29.01.2019. godine, određuje nadležnost suda Republike Hrvatske u sporovima s međunarodnim elementom. Navedena odredba izriječno propisuje primjenu Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o nadležnosti i priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima od 12. prosinca 2012. (SL L 351, 20.12.2012.) unutar njenog polja primjene, te proširuje primjenu iste i na situacije s državljanima trećih država. Stavkom 3. ostavlja se mogućnost izbora nadležnog suda treće države ukoliko sud Republike Hrvatske ili neke druge države članice Europske unije nije isključivo nadležan.

Članak 76. stavak 1. točka (b) — pravila o obavješćivanju trećih strana iz članka 65. Uredbe

U Republici Hrvatskoj obavješćivanje trećih strana regulirano je člankom 211. Zakona o parničnom postupku.

Članak 76. stavak 1. točka (c) — konvencije iz članka 69. Uredbe

Sporazum između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Bugarske od 23.3.1956. o uzajamnoj pravnoj pomoći,
Ugovor između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Čehoslovačke Republike od 20.1.1964. o reguliranju pravnih odnosa u građanskim, porodičnim i krivičnim stvarima,

Konvencija između Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Francuske Republike od 18.5.1971. o priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima,

Sporazum između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Kraljevine Grčke od 18.6.1959. o uzajamnom priznavanju i izvršenju sudskih odluka,

Ugovor između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Mađarske od 7.3.1968. o uzajamnom pravnom saobraćaju,

Ugovor između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Narodne Republike Poljske od 6.2.1960. o pravnom saobraćaju u građanskim i krivičnim stvarima,

Ugovor između Rumunjske Narodne Republike i Federativne Narodne Republike Jugoslavije od 18.10.1960. o pravnoj pomoći,

Konvencija između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Talijanske Republike o uzajamnoj pravnoj pomoći u građanskim i upravnim stvarima, potpisana u Rimu 3. prosinca 1960.,

Ugovor između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Republike Austrije o uzajamnom pravnom saobraćaju, potpisan u Beču 16. prosinca 1954.,

Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima od 7.2.1994.

Posljednji put ažurirano: 04/06/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.